

Afanasz'ev, Ju. - Mamaev, A.:

**EMELJÜK A TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁRAK DOLGOZÓINAK
KÉPZETTSÉGI SZINNVONALÁT**

A kommunizmus építésének a Szovjetunió Kommunista Pártja XXI. Kongresszusa által felvetett új feladatai fokozottabb követelményeket támasztanak a nagy általános tudományos könyvtárakkal szemben.

A feladatok teljesítéséhez kiválóan képzett könyvtári dolgozókra van szükség. Éppen ezért fokozott figyelmet kell fordítanunk a könyvtári dolgozók képzésére és továbbképzésére. Cikkünk, anélkül, hogy igényt tartana az ezzel összefüggő kérdések széleskörű felölelésére, kísérletet tesz arra, hogy elmondja, milyen módon emelik képzettségük színvonalát a Szaltüköv-Sosedrin Könyvtár dolgozói; ezzel kapcsolatban szeretnénk érinteni néhány általános problémát is.

+ + + +

A népgazdaság, a tudomány és a kultúra valamennyi ágában észlelhető rohamos fejlődés visszatükröződik a Szaltüköv-Sosedrin Könyvtár valamennyi osztályának munkáján. Növekszik az olvasók száma, változik az olvasótábor összetétele, fokozódnak a követelmények. Míg 1957. január 1-én 106 700 olvasója volt a könyvtárnak, addig 1959 elején az olvasók száma 111 900-ra emelkedett. Különösen gyors ütemben nő a könyvtárba beiratkozott doktorok és kandidátusok száma. (Jelenleg ez utóbbiaknak a száma több mint 5000.); ugyancsak gyarapszik a munkások és alkalmazottak száma (ma már több mint 16 000-en vannak). Az olvasók jelentős számát (több mint 45 000-et) a középiskolák tanulói és az egyetemi hallgatók képezik.

Mindez igen nagy követelményeket támaszt a könyvtár dolgozóival szemben. A könyvtárosoknak jól kell ismerniük az állományt, pontos és

gyors bibliográfiai tájékoztatást kell adniok és ismerniök kell idegen nyelveket stb.

Nem szabad megfeledkeznünk a könyvtárba érkező különböző írásbeli kérésekről sem. Az utóbbi három év alatt kb. 8000 ilyen írásbeli érdeklődés érkezett. Sok kérdés a szó szoros értelmében vett kutatómunkát igényelt. Végül meg kell említenünk, hogy évről-évre nő a könyvtár által közreadott könyvtártudományi és bibliográfiai kiadványok száma is. Ez ugyancsak arra késztet bennünket, hogy komoly figyelmet szenteljünk a dolgozók szakképzettségének.

Az utóbbi években nagymértékben megsaporodott a könyvtárban azoknak a dolgozóknak a száma, akik nem könyvtárosi egyetemet végeztek. Ez azzal magyarázható, hogy a munka számos területén (bibliográfiák és tájékoztatások összeállítása, a különgyűjteményekben - a Szovjetunió népeinek irodalma, kéziratosztály, ritka könyvek, metszetek osztálya, orientalisztika, stb. - folyó munka ellátása) speciális ismeretekre van szükség, sőt ezen túlmenően a tudományos munkában való jártasság is elengedhetetlen. Fontos feladat volt tehát, hogy azokat a dolgozókat, akik nem rendelkeztek könyvtárosi képesítéssel, olyan szakemberekké képezzük, akik széleskörű könyvtártudományi és bibliográfiai látókörrrel rendelkeznek. Azoknak a dolgozóknak pedig, akik már megkapták a szükséges könyvtárosi és bibliográfusi képzést, segítséget kell nyújtanunk ahhoz, hogy alaposan tanulmányozzák azokat az ismeretágakat, amelyek elvégzendő munkájuk területéhez tartoznak.

Azoknak a szakembereknek a számára, akik nem könyvtárszakon nyertek felsőfoku szakképesítést, az Állami Nyilvános Szaltükov-Sosedrin Könyvtár egy évig tartó könyvtárosképző tanfolyamot szervezett. Ezenkívül több mint 150-en vesznek részt az ugyancsak egy évig tartó idegen nyelvű tanfolyamon. Ezen túlmenően - a könyvtár egyes osztályainak kérésére - három-, illetve egy hónapig tartó tanfolyamokat és szemináriumokat rendez a könyvtár az állománygyarapítás és állománynyilvántartás, a besütürendes, a szak- és tárgyzókatálogos, a szakbibliográfia és a könyvtári munka egyéb kérdéseinek tanulmányozására.

Az ismerttetett tanfolyamok alapján véve kielégítik a felmerült igényeket és segítik a könyvtár jobb munkáját. A XXI. Pártkongresszus határozataival kapcsolatban felmerült új feladatok azonban szükségessé teszik, hogy az ism.

A Könyvtári Figyelő digitális változata. Készítette: Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchenyi Könyvtárban 2016-ban. Beszűcs.

Könyvtárunkban nagy figyelmet fordítunk arra, hogy még jobban megszilárdítsuk a tanfolyamokon folyó oktatásnak a gyakorlati munkával való kapcsolatát és emeljük a dolgozók tudományos és műszaki képzésének színvonalát. Ennek érdekében felülvizsgáltuk a tanfolyamok és a szemináriumok oktatási programját. Az előadások számának csökkentésével emeltük a gyakorlati foglalkozások számát. A gyakorlati foglalkozásokat rendszerint közvetlenül a könyvtár egyes osztályain tartjuk. A könyvtári tanfolyamok résztvevői szakdolgozatokat írnak gyakorlati munkájukkal összefüggő témákról. A legjobb szakdolgozatokat - az illetékes bizottság véleménye után - közreadásra fogják ajánlani. A háromhónapos, illetve egyhónapos tanfolyamokon és szemináriumokon most az egyes tudományágak szakemberei szakképzettségének emelésére és arra helyezik a súlyt, hogy a szakemberek számára lehetővé váljék a könyvtári munka bevált formáinak és módszereinek, valamint a legkiválóbb könyvtárosok és bibliográfusok tapasztalatainak széleskörű tanulmányozása.

A könyvtár dolgozói tanulmányozzák a tudomány és technika legfontosabb problémáit, az orvostudomány legújabb eredményeit, a modern gyermekirodalmat, a külföldi műszaki irodalom bibliográfiáit, a modern kínai irodalom bibliográfiáját, foglalkoznak a műszaki irodalom szakkatalógusával és egyéb kérdésekkel. A tanfolyamok és az előadások megtartására a könyvtárban dolgozó tapasztalt szakembereket, továbbá az ipari vállalatok mérnökeket, az egyetemek és főiskolák professzorait kéri fel.

Sok könyvtáros és bibliográfus külföldi nyelvek tanulmányozásával foglalkozik; a könyvtárban nemcsak angolul, németül és franciául tanulnak (ezeken a nyelveken többé-kevésbé 600 könyvtári dolgozó beszél), hanem kínaiul, lengyelül, csehül, arabul, olaszul, svédül és hollandi nyelven is. Nem feledkeztek meg a Szovjetunió népeinek nyelvéről sem.

A könyvtár dolgozói szakképzettségének emeléséről nemcsak az oktatási részleg gondoskodik. A tájékoztató osztályon, a tudományos olvasótermekben, a nagyolvasóteremben és a szakolvasótermekben a könyvtár dolgozói könyvismertető előadásokat és szemléket tartanak a tudomány legkülönbözőbb területeiről.

A könyvtártudományi és a bibliográfiai ismeretek korszerűsítésére és elmélyítésére 1958-ban egy speciális lektorátust létesítettek, ahol rendszeresen tartanak előadásokat, felolvasásokat, könyvismertetőket a bel- és külföldi irodalommal kapcsolatban. A könyvtári Függetlenség digitális változata. Készült a Könyvtári Intézet megbízásából az Országos Széchényi Könyvtárban, 2016-ban.

idősebb dolgozókkal, vitákat és értekezleteket rendeznek a könyvtári munka kérdéseiről.

A dolgozók szakképzettségének emelésére irányuló munkával kapcsolatos tapasztalatcserevel az 'Informacionnúj Bjulleten' c. kiadvány és a faliújságok cikkei foglalkoznak. Szó van arról, hogy több olyan szekciót létesítenek, amelyek felölelik a könyvtárban dolgozó szakembereket - történészeket, filológusokat, mérnököket, orientalistákat stb. - . A munkaidőn túl rendezett üléseken meg lehetne tárgyalni a könyvtár állományának feltárásával, a szakbibliográfiák helyzetével és feladataival kapcsolatos kérdéseket. A szlávisták szekciója már működik.

Bármilyen nagy erőfeszítéseket tesz is azonban a könyvtár, saját erejére támaszkodva nem tudja biztosítani dolgozói szakképzettségének rendszeres és átfogó emelését. Ezzel a kérdéssel az OSzSzSzk Művelődésügyi Minisztériumának kell foglalkoznia.

Könyvtárunk szempontjából haszonnal járt az OSzSzSzk Művelődésügyi Minisztériuma által 1958-ban a gyermekkönyvtárak dolgozói számára Leningrádban szervezett értekezelés és a könyvtárak eszmei és politikai munkájával kapcsolatban Kujbúsevben rendezett tanácskozás. Kívánatos lenne, hogy a jövőben rendszeresen tartsunk szemináriumokat, illetve értekezleteket a könyvtári dolgozók szakmai képzettségének emelésével kapcsolatos tapasztalatokról. Nézetünk szerint hasznos lenne, ha értekezleteket, vagy szemináriumokat indítanának, vagy rendeznének a könyvtárakban dolgozó műszaki, természettudományi, társadalomtudományi, művészeti, stb. szakemberek számára. Ez egyrészt alkalmat adna az olvasók differenciált ellátásával kapcsolatos tapasztalatok kiismerésére, a szakbibliográfiák, a meghatározott kérdésekről szóló könyvek propagandájával kapcsolatos kérdések megvitatására, másrészt arra, hogy a jelenlévők meghallgassák az ország kiemelkedő tudósainak előadásait a tudomány illetve a technika egyes ágainak területén elért fejlődés legfontosabb problémáiról.

Fentebb már rámutattunk arra, hogy milyen fontos a nagykönyvtárak dolgozói számára az idegen nyelvek ismerete. Tapasztalataink azt mutatják, hogy az oktatás céljára nem felelnek meg a rövid ideig tartó tanfolyamok. A lehető legnagyobb figyelmet elsősorban a könyvtárasképző főiskolán folyó nyelvoktatásra kell fordítani. Sajnos, ma igen jelentős nehézségekbe ütközünk akkor, amikor a könyvtárasképző főiskolák végzett növendékeivel valamely

gen nyelven is rosszul beszélnek.

Az Állami Nyilvános Szaltükov-Sosedrin Könyvtár oktatási részlege gyakran kap levelet a megyei könyvtárból, illetve Leningrád város más nagykönyvtáraiból azzal a kéréssel, hogy dolgozóikat vegyük fel egyéves tanfolyamunkra. Sok ilyen kérés érkezik hozzánk és magától értetődik, hogy könyvtárunk ezeknek legnagyobb részét nem tudja kielégíteni. Ugy véljük, hogy célszerű lenne, ha a könyvtárosképző főiskolák, illetve technikumok keretében állandóan működő könyvtárostovábbképző tanfolyamokat létesítenének; azokban a városokban pedig, ahol nincsen könyvtárosképző tanintézet, a nagykönyvtárak mellett szerveznének továbbképző tanfolyamokat.

Befejezésül még egy kérdést. A könyvtárak gyors fejlődése (vonatkozik ez elsősorban a nagykönyvtárakra) állományuk, katalógusaik növekedése különösen fontossá teszi olyan szakemberek képzését, akik a könyvtárak berendezési tárgyainak kérdéseivel foglalkoznának, kutatnák a könyvállomány tárolásának legmegfelelőbb formáit és a gyakorlatban meg-honosítanák a modern technika vívmányait. Ugy tudjuk, hogy jelenleg sehol sem foglalkoznak azzal, hogy szakembereket képezzenek az említett fontos területen felmerülő munkák ellátására. A szükséglet már ma is igen nagy és a továbbiakban évről-évre növekedni fog.

Eredeti cím: Povüsat' kvalifikaciju rabotnikov naučsnüh biblioték.

Megjelent: Bibliotekar'. 1959. 6.sz. 15-17.p.

OSzK.ford.sz.: 2112.